

JELENTŐSEN ROMLÓ ÜZLETI HELYZET, BIZONYTALAN VÁRAKOZÁSOK

Az MKIK GVI 2022. októberi vállalati
konjunktúrafelvételének
eredményei

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A kutatásában részt vett munkatársak:

Területi kamarák munkatársai

MKIK GVI:

Bacsák Dániel, elemző – makroadatok, külföldi konjunktúramutatók,
online rögzítőfelület

Horváth Ágoston, elemző – adatbázis, elemzés, grafikonok

Révész Erika, irodavezető – kutatásszervezés

Nábelek Fruzsina –
ügyvezető igazgató, MKIK GVI

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2022. november 11.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

Tartalom

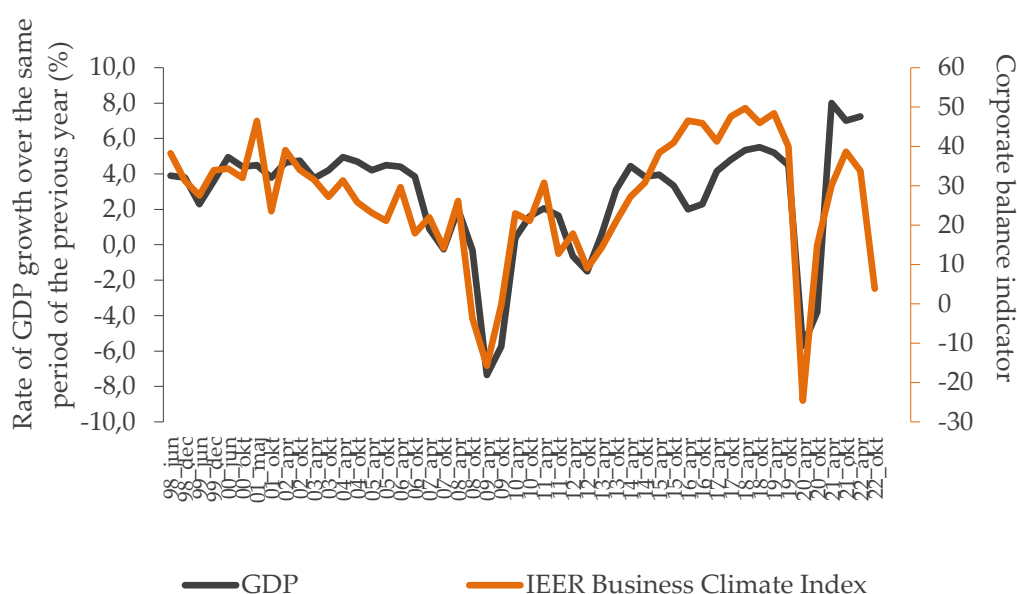
Tartalom.....	3
Summary.....	4
Összefoglaló	5
1. Gazdasági környezet.....	6
2. GVI Konjunktúramutató	13
3. Üzleti helyzet és várakozások.....	22
4. Munkaerőkereslet.....	25
Melléklet	26

Summary

The latest wave of the IEER Business Climate Survey is based on the responses of 2,135 enterprises. According to the results the IEER Business Climate Index decreased to +4 points in October 2022 from +34 points in April 2022. The value of the Uncertainty Index has increased (October 2022: 59 points).

According to the currently available GDP data, it can be concluded that in the first half of 2022 the gross domestic product of Hungary has increased (+7.3%).

Figure 1: GDP and the IEER Business Climate Index

	Oct. 2020	Apr. 2021	Oct. 2021	Apr. 2022	Oct. 2022
GDP	-3.8	8.0	7.0	7.3	
IEER Business Climate Index	14.9	30.1	38.7	33.8	3.9

Source: HCSO, IEER 2022

Notes: GDP data – seasonally and calendar-adjusted, balanced data reported six-month growth rates (the same period of the previous year = 0)

GDP: left axis

IEER Business Climate Index: right axis

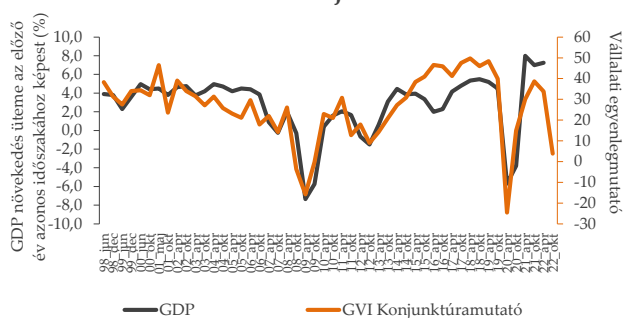
Összefoglaló

A GVI októberi vállalati konjunktúravizsgálata 2 135 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. Az adatfelvétel október 1. és 31. között zajlott. Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke 2022 októberében +4 ponton áll. A mutató 2020. áprilisi -25 pontos történelmi mélypontját követően másfél év alatt, 2021 októberére lényegében vissza emelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenést mutat. A 2022 első és második féléve között bekövetkező 30 pontos visszaesés mértéke megegyezik a 2008 április és október között tapasztalt visszaesés mértékével (akkor 26 pontról -4 pontra csökkent a mutató). A felmérés 1998-tól kezdődő története során két hullám között ennél nagyobb mértékű (65 pontos) visszaesést csak 2019. október és 2020. április között lehetett regisztrálni, a koronavírus-járvány kitörésének hatására. A mutató jelenlegi értéke (+4 pont) kizárólag a vizsgálat kezdete óta bekövetkezett két sokk, a 2008-as világgazdasági válság, illetve a 2020-as koronavírus-járvány mélypontjainál magasabb, ezeket leszámítva a vizsgált időszak folyamán a legalacsonyabb érték. A Konjunktúramutató jelenlegi értéke a 2012 októberi – a 2008-as válságot követő második visszaesési hullám időszakában tapasztalt – +9 pontos értékhez áll közel.

A vállalkozások a múlt félévhez képest jelentősen kedvezőtlenebbnek ítélik meg az üzleti klímát, várakozásaik ugyanakkor továbbra is erősen megoszlanak vállalati kategóriák szerint. Összességében a jövőbeni üzleti helyzetre, illetve a megrendelések és a beruházások várható szintjére vonatkozó prognózisok is számottevően pesszimistábbá váltak az elmúlt fél év során.

A bizonytalansági mutató értéke nőtt 2022 áprilisához képest, jelenleg 59 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is erősen polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős, ismét növekvő különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása

	2020. okt.	2021. ápr.	2021. okt.	2022. ápr.	2022. okt.
GDP	-3,8	8,0	7,0	7,3	
GVI Konjunktúramutató	14,9	30,1	38,7	33,8	3,9

Forrás: KSH, GVI 2022

Megjegyzés: GDP adatok – szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatokból számolt, féléves növekedési ütemek, előző év azonos időszaka = 0

GDP bal oldali tengely

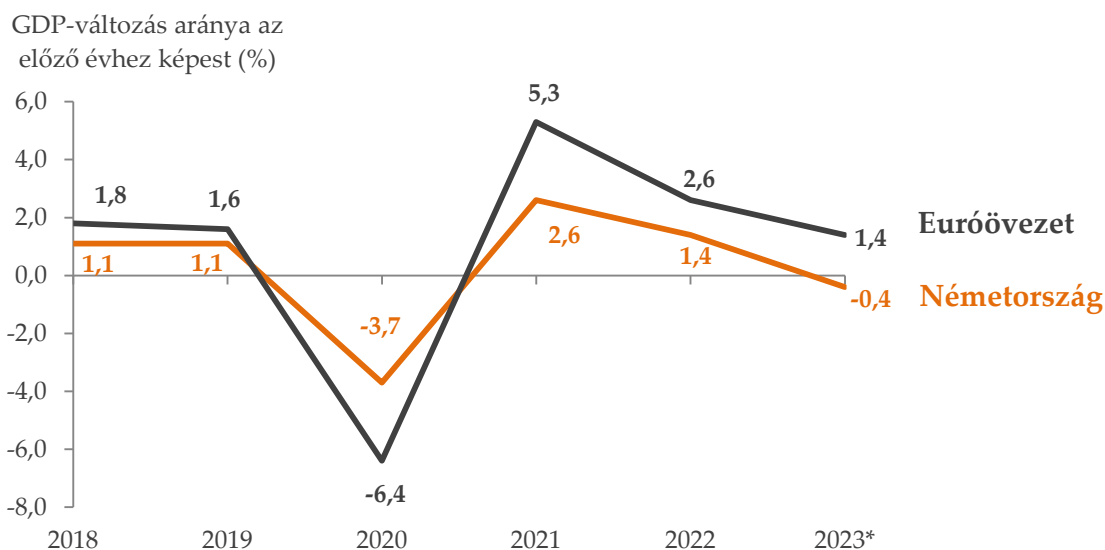
GVI Konjunktúramutató: jobb oldali tengely

1. Gazdasági környezet

1.1. Nemzetközi gazdasági környezet

Németország gazdasági teljesítménye jelentős hatással van a magyar cégek üzleti klímájára. A müncheni Ifo intézet előrejelzései szerint a német GDP bővülésének mértéke 1,4% lesz 2022-ben, az euróövezet pedig 2,6%. 2023-ban Németország esetében 0,4%-os visszaesést, az euróövezetben pedig 1,4%-os növekedési ütemet várnak (lásd 1.1. ábra).

1.1. ábra: Németország és az euróövezet GDP-jének alakulása

Forrás: CESifo 2022

Megjegyzés: A csillaggal jelölt évek az Ifo becsléseit mutatják.

Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

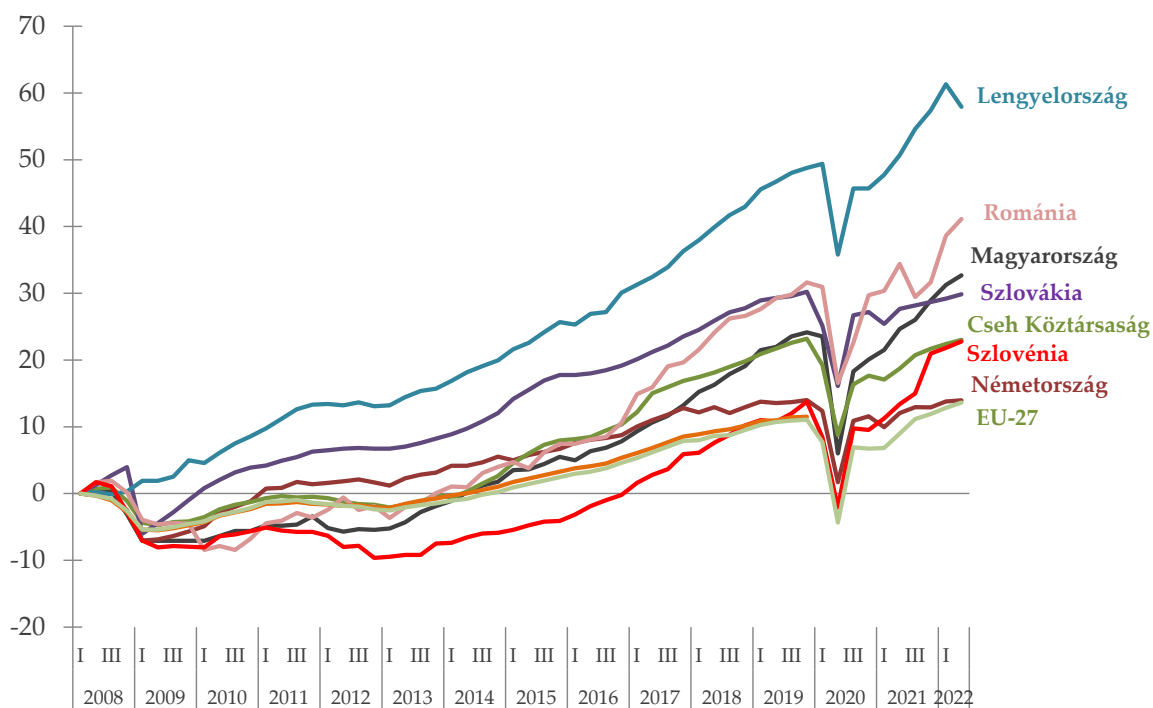
<https://www.ifo.de/en/facts/2022-09-29/joint-economic-forecast-autumn-2022-energy-crisis-inflation-recession-welfare-loss>

1.2. Hazai gazdasági környezet

A magyar gazdaság 2008-as válságból való kilábalásának adatai arra mutatnak, hogy Magyarországon a GDP sokkal később érte el a válság előtti szintet, mint Lengyelország, Szlovákia, Németország és Románia esetében (1.2. ábra). A másik fontos megfigyelés, ami az ábráról leolvasható, hogy a 2020. első félévében, a koronavírus-járvány hatására kialakuló gazdasági válság különösen súlyosan érintette a magyar gazdaságot. 2021-ben és 2022 első félévére folyamán azonban a magyar gazdaság a régió egyik leggyorsabb növekedési ütemét mutatta Szlovénia, Románia és Lengyelország mellett. Ugyanakkor még 2022. II. negyedévében Magyarországon a GDP 33%-kal magasabb szinten állt a 2008-as világválság előtti (2008. I. negyedév) helyzethez képest, addig Lengyelországban ez az adat 58%, Romániában pedig 41% volt. Amellett tehát, hogy ezen két ország 2020. első félévében kisebb visszaesést szenvedett el, ezen időszak alatt a lengyel és a román GDP növekedési üteme magasabb volt a magyarénál.

1.2. ábra: Hol tartunk a 2008-as válsághoz viszonyítva? A GDP változása a válság kezdete óta eltelt negyedévekben (2008 q1 – 2022 q2)

GDP-változás aránya
2008-hoz képest (%)

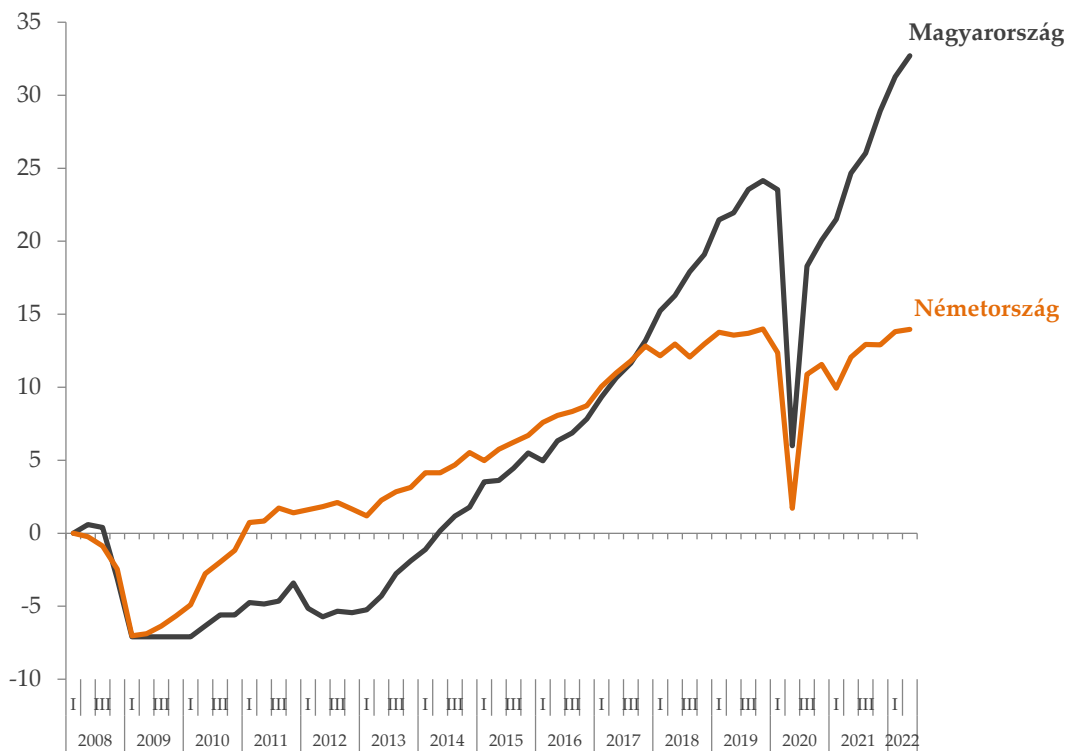

Forrás: GVI, saját számítás KSH, Eurostat és Destatis adatok alapján

A német gazdaság adataival összevetve szintén az látható, hogy a magyar gazdaság a 2008-as világgazdasági válságból csak lassan tudott kilábalni: a német gazdaság már 2011 első negyedében elérte a válság előtti szintet, míg ez a magyar gazdaságnak csak 2014 harmadik negyedében sikerült. A magyar és a német gazdaság növekedési üteme közötti különbség 2016 első negyedéve és 2017 negyedik negyedéve között megszűnt, a 2018-as és 2019-es adatok alapján pedig a magyar gazdaság növekedési üteme egyre nagyobb mértékben megelőzte a német gazdaságét. 2020 első félévében azonban a koronavírus-járvány következtében kibontakozó gazdasági válság súlyosabban érintette a magyar gazdaságot, ami azt jelenti, hogy a két ország növekedési ütemei közötti különbség 2008-hoz viszonyítva ismét csökkent. A mélypontot követően 2020 második félévétől a magyar gazdaság növekedési üteme újra a német gazdaság elé került. Megállapítható az is, hogy a válság következtében a német gazdaság lényegében a 2008-as szintre esett vissza 2020 első félévében a GDP változás tekintetében, a visszaesést azonban mindkét országban gyors visszapattnás követte (lásd az 1.3. ábrát).

1.3. ábra: Hol tart Németország és Magyarország a 2008-as válsághoz viszonyítva? 2008–2022

GDP-változás aránya
2008-hoz képest (%)

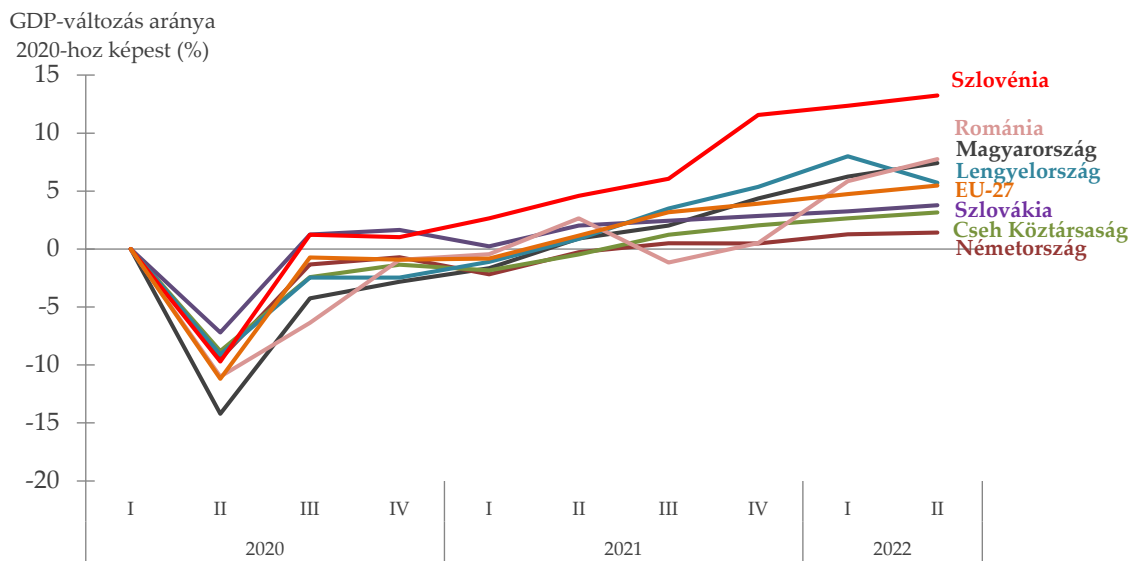
Forrás: GVI, saját számítás KSH és Destatis adatok alapján

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: a grafikonok a GDP növekedés kumulált értékeit mutatják a 2008 első negyedévi értékhez képest.

A koronavírus-járvány hatására 2020 első félévében kialakuló gazdasági válság Magyarországot a régióhoz, Németországhoz és az EU-27 átlagához viszonyítva is súlyosabban érintette: az első negyedévhez képest a második negyedévben 14%-os GDP visszaesés következett be. 2021 végére a régió összes országa és az EU-27 átlag is meghaladta a GDP 2020. első negyedévi szintjét. Magyarországon 2022 második negyedévében a GDP 7%-kal magasabb szinten állt a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válság kezdetéhez (2020. I. negyedév) képest, Szlovéniában ez az adat 13%, Romániában 8%, Lengyelországban 6%, az EU-27 átlag pedig 5%. Ezen időszak alatt tehát a szlovén és a román GDP növekedési üteme is magasabb volt a magyarénál (lásd az 1.4 és 1.5 ábrákat).

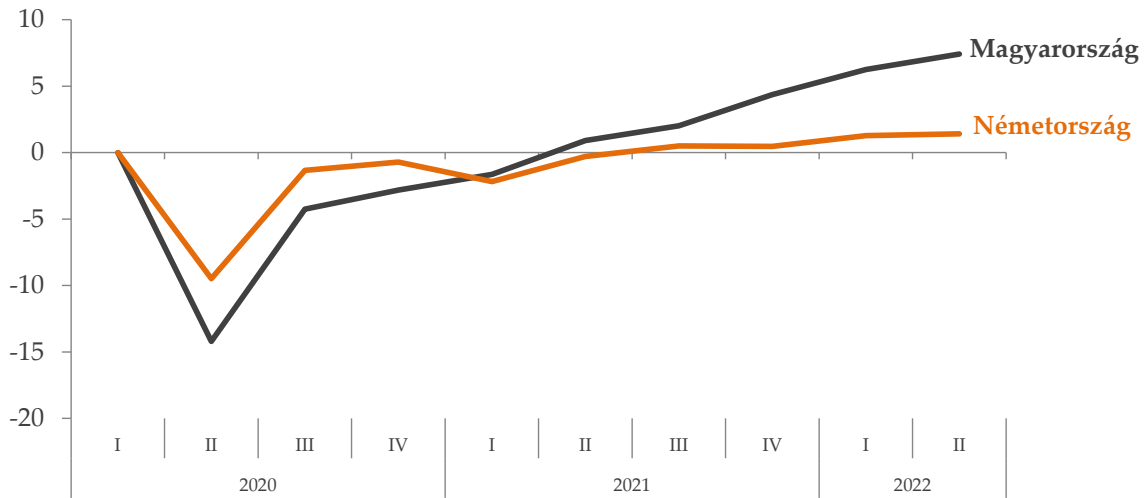
1.4. ábra: Hol tartunk a 2020-as válsághoz viszonyítva? A GDP változása a válság kezdete óta eltelt negyedévekben (2020 q1 – 2022 q2)

Forrás: GVI, KSH, Eurostat és Destatis adatok alapján

1.5. ábra: Hol tart Németország és Magyarország a 2020-as válsághoz viszonyítva? 2020–2022.

GDP-változás aránya
2020-hoz képest (%)

Forrás: GVI, KSH és Destatis adatok alapján

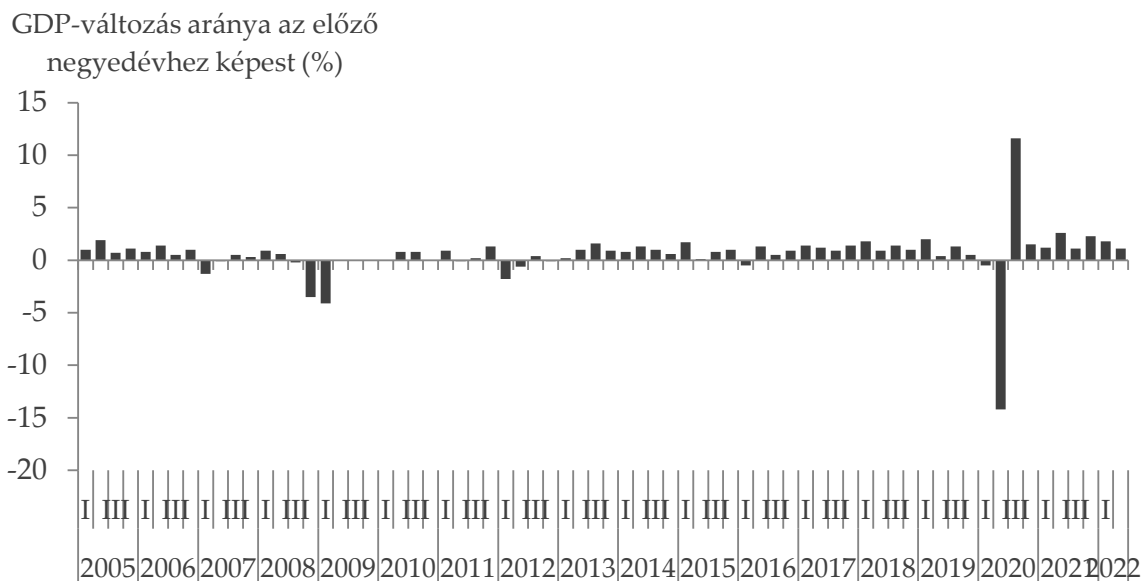
Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: a grafikonok a GDP növekedés kumulált értékeit mutatják a 2020 első negyedévi értékhez képest.

A 2008-as világgazdasági válság második hulláma 2012-ben érte el Magyarországot (lásd az 1.6. ábrát), majd a GDP visszaesése 2013-ban emelkedésbe fordult. 2020. I. félévében azonban a koronavírus-járvány következtében bevezetett korlátozó intézkedések miatt súlyos visszaesés volt tapasztalható, amit jelentős növekedés követett. Ez 2021 és 2022 első félévé folyamán már ellensúlyozni tudta a járvány kezdeti időszakában tapasztalható visszaesést.

Az ipari termelés volumene 2020 tavaszán, a koronavírus-járvány következtében bevezetett korlátozások időszakában jelentősen visszaesett, a korlátozások enyhítését követően azonban, májustól októberig rendre bővült a megelőző hónaphoz viszonyítva. Ezt követően a járvány második, majd harmadik hulláma következtében ismét visszaesés volt tapasztalható, bár jóval kisebb mértékű, mint a 2020. tavaszi első járványhullám időszakában. A járvány visszaszorulásával párhuzamosan folyamatos kis mértékű növekedés tapasztalható. Az előző év azonos időszakának termelési szintjével összevetve a 2021-es és a 2022-es adatokat, 2021 januárja és októbere kivételével rendre nagyobb termelési volumen tapasztalható, különösen a tavaszi és nyári időszakok folyamán (lásd az 1.7. és az 1.8. ábrákat).

1.6. ábra: A GDP szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott volumenindexe, 2005–2022, negyedéves adatok

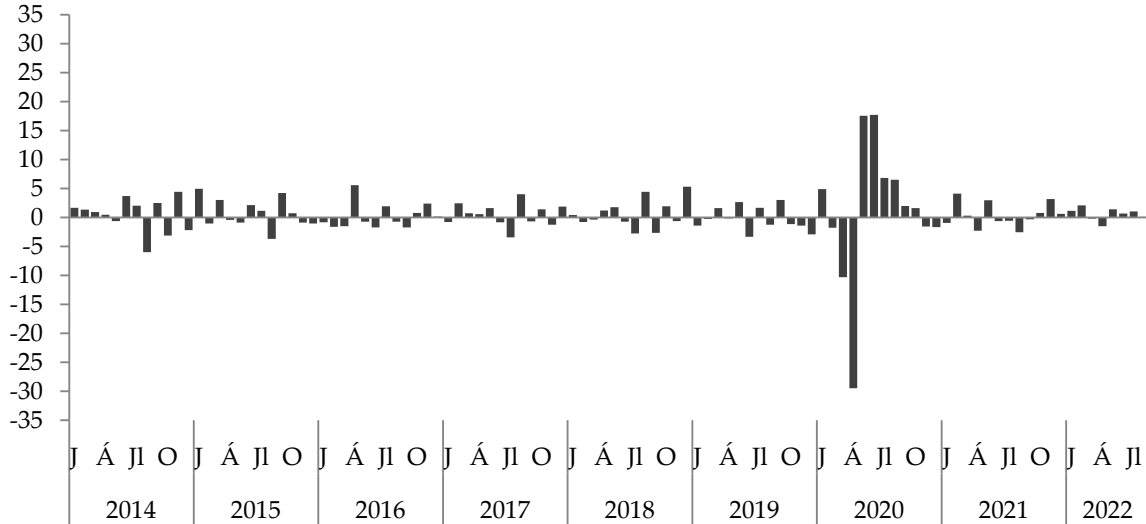
Forrás: KSH 2022

Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

https://www.ksh.hu/stadat_files/gdp/hu/gdp0086.html

1.7. ábra: Az ipari termelés szezonálisan és munkanappal kiigazított volumenindexe (előző hónap = 0,0%), 2014–2022, havi adatok

Az ipari termelés volumenindexének változása az előző hónaphoz képest (%)

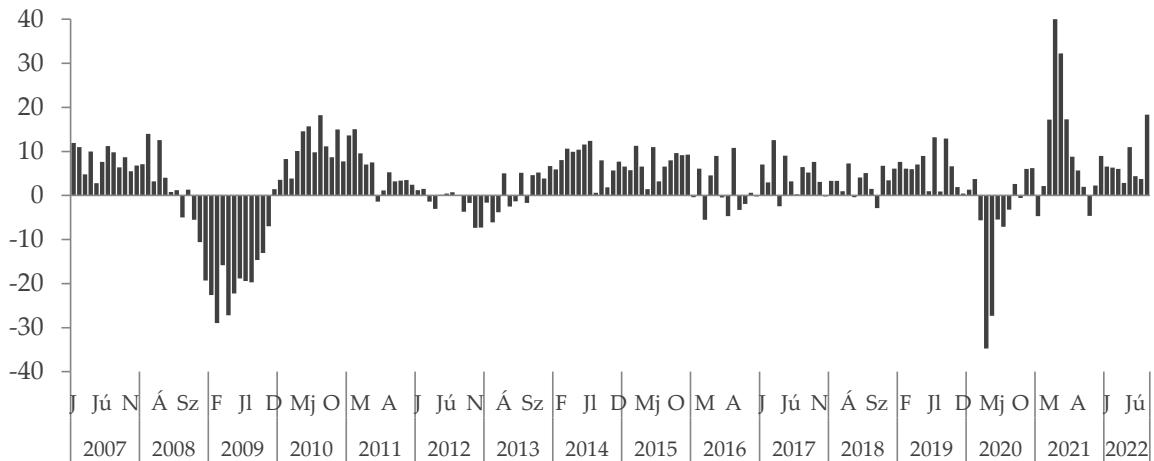
Forrás: KSH 2022

Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

https://www.ksh.hu/stadat_files/ipa/hu/ipa0033.html

1.8. ábra: Az ipari termelés volumenindexe (előző év azonos időszaka = 0,0%), 2007–2022, havi adatok

Ipari termelés volumenindexének változása az előző év azonos időszakához képest (%)

Forrás: KSH 2022

Megjegyzés: Az ábrán megjelenített adatok letölthetők az alábbi linken:

https://www.ksh.hu/stadat_files/ipa/hu/ipa0032.html

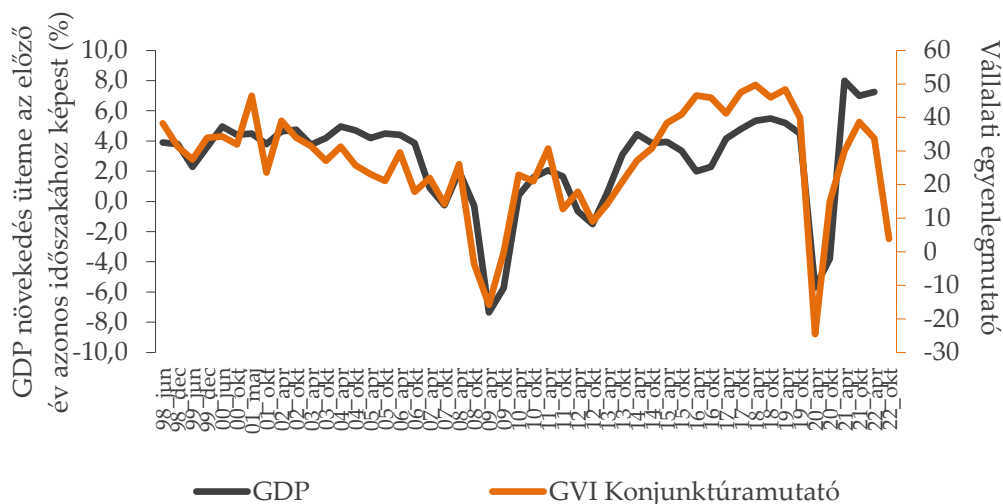
2. GVI Konjunktúramutató

2022 októberében ötvenedik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) vállalati konjunktúravizsgálatára, amely Magyarországon a legnagyobb – legtöbb cégre kiterjedő – vállalati konjunktúravizsgálat. A jelenlegi adatfelvétel 2 135 cég vezetőjének válaszain alapul, és a vállalkozások üzleti helyzetéről, valamint rövid távú üzleti várakozásairól tájékoztat. Az adatfelvétel október 1. és 31. között zajlott. Az alábbi elemzés az adatfelvétel eredményeit összegzi úgy, hogy a válaszoló vállalatok mintája reprezentatívnak tekinthető a GDP-hez való hozzájárulás szempontjából, a régió, az ágazat és a foglalkoztatottak száma szerint.

2.1. Konjunktúramutató és Bizonytalansági mutató

A GVI Konjunktúramutató az áprilisi +34 pontról +4 pontra csökkent. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében vissza emelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont), 2022 második felében azonban ismét jelentős csökkenés tapasztalható. A bizonytalansági mutató értéke emelkedett 2022 áprilisához képest, jelenleg 59 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is, növekvő mértékben polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

2.1. ábra: A GVI Konjunktúramutató alakulása

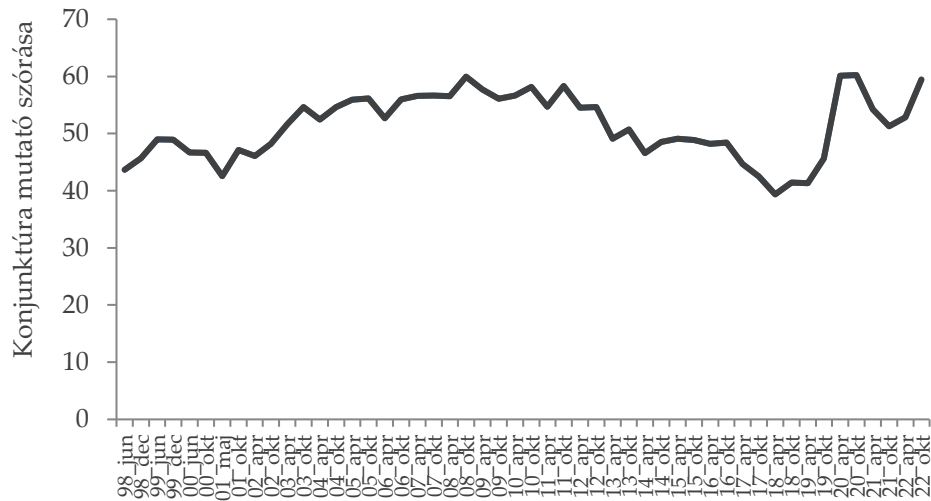

	2020. okt.	2021. ápr.	2021. okt.	2022. ápr.	2022. okt.
GDP	-3,8	8,0	7,0	7,3	
GVI Konjunktúramutató	14,9	30,1	38,7	33,8	3,9

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték százasként vetített aggregált egyenlegmutató (számításának módszerét a Melléklet tartalmazza). Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

2.2. ábra: A GVI Bizonytalansági mutató alakulása

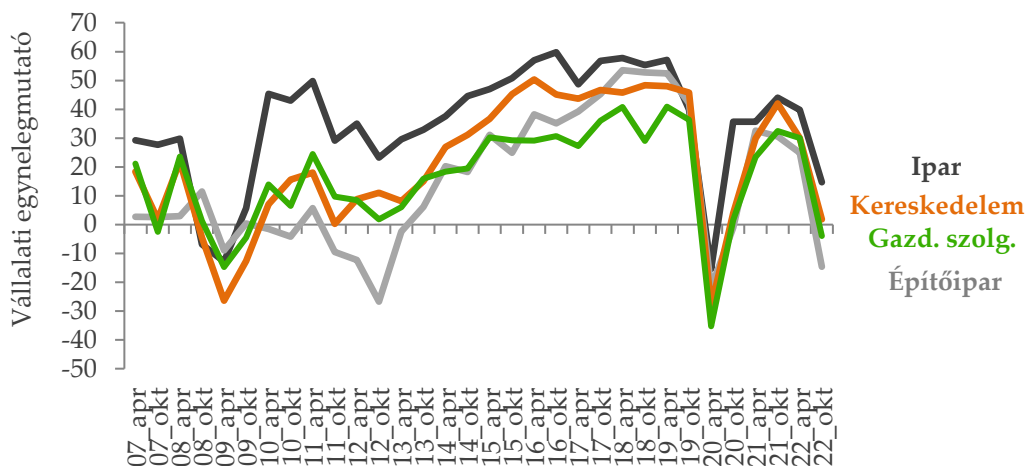
Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható érték a Konjunktúramutató szórása (számításának módszerét a Melléklet tartalmazza).

	2020. okt.	2021. ápr.	2021. okt.	2022. ápr.	2022. okt.
GVI Bizonytalansági Mutató	60,2	54,2	51,3	52,9	59,4

A Konjunktúramutató értéke a feldolgozóipari (+15 pont) cégek esetében a legmagasabb, a kereskedelmi vállalatok körében +2 ponton, a szolgáltatásokat nyújtó cégek esetében -4 ponton, míg az építőipari vállalkozások körében -15 ponton áll. A legjelentősebb elmozdulás az előző félévhez képest az építőipari cégek esetében következett be, ahol 40 ponttal csökkent a mutató értéke áprilishoz viszonyítva. A szolgáltatások területén 34, a kereskedelmi cégek körében 28, a feldolgozóiparban pedig 25 pontos csökkenés tapasztalható április óta.

2.3. ábra: A GVI Konjunktúramutató gazdasági ág szerint

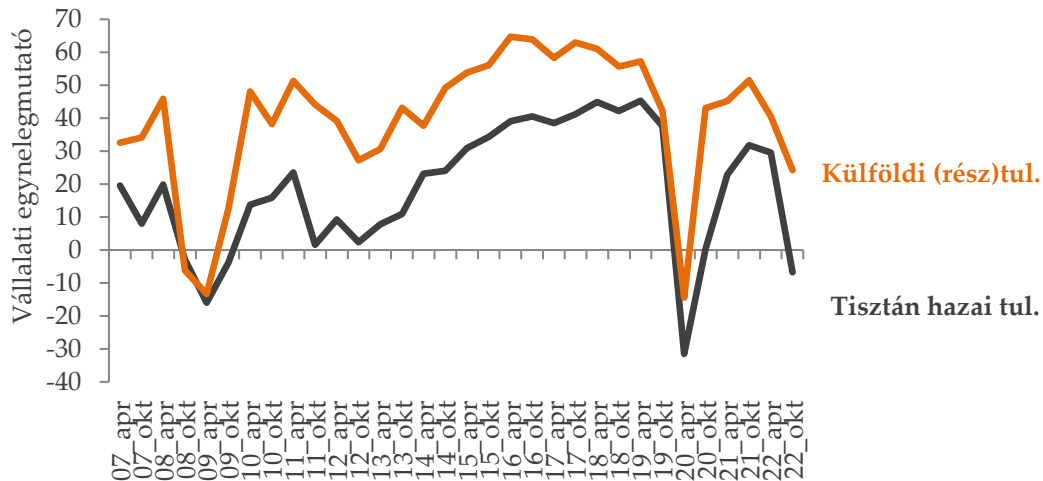

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A cégeket tulajdonszerkezetük alapján vizsgálva azt láthatjuk, hogy a Konjunktúramutató értéke a külföldi (rész)tulajdonban (+24 pont) álló vállalkozások körében lényegesen magasabb a tisztán hazai tulajdonban lévő cégekhez képest (-7 pont). Az előző félévhez viszonyítva a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek esetében 16 ponttal, a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások körében pedig 36 ponttal csökkent a Konjunktúramutató értéke.

2.4. ábra: A GVI Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint

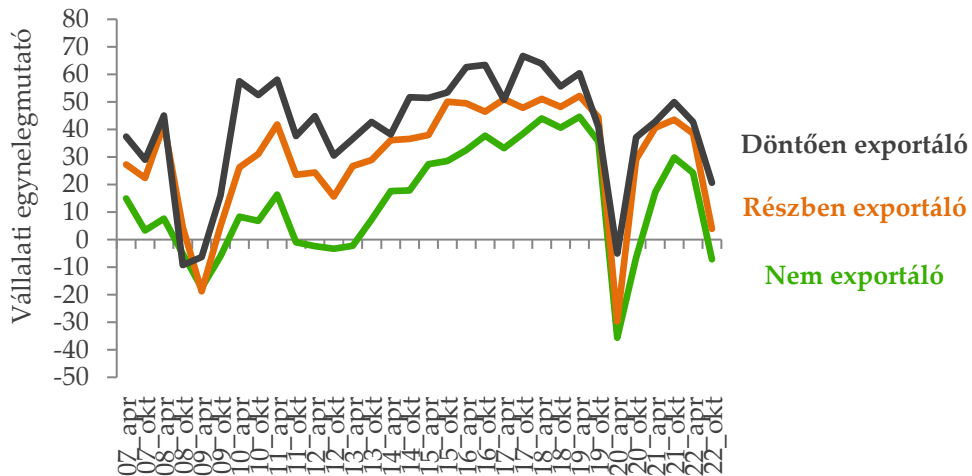

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Exporttevékenység szerint a nem exportáló (-7 pont) cégek között alacsonyabb a Konjunktúramutató értéke, mint a részben exportálók (+4 pont) és a döntően exportálók esetében (+21 pont). A részben exportáló cégek kategóriájában 35 ponttal, a nem exportáló vállalkozások körében 31 ponttal, a döntően exportáló vállalatok esetében pedig 22 ponttal csökkent a mutató értéke az előző félévhez képest.

2.5. ábra: A GVI Konjunktúramutató exporttevékenység szerint

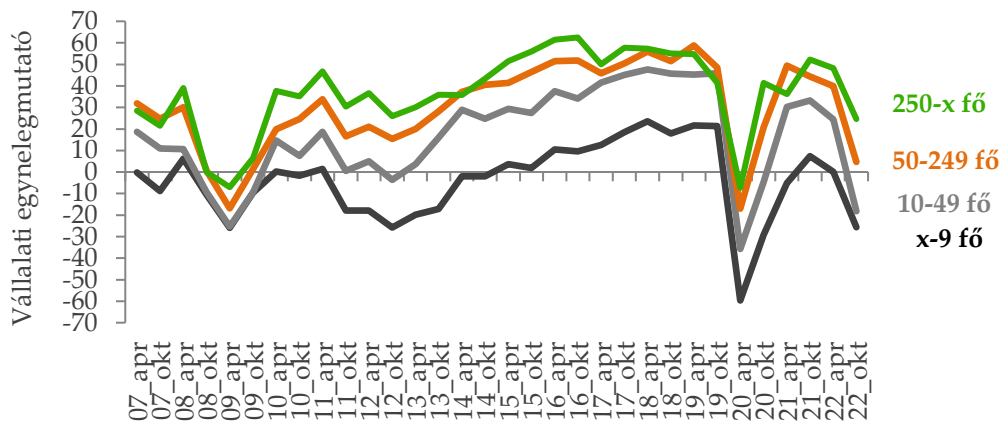

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A cégméret szerinti elemzés azt mutatja, hogy az összes létszámkategóriában számottevően romlottak a cégek várakozásai. A Konjunktúramutató értéke a 10 főnél kisebb vállalatok körében -26 pont, a 10–49 fős kategóriában -18 pont, az 50–249 fős csoportban +5 pont, a legnagyobb, 250 főnél nagyobb létszámmal működő cégek esetében pedig +25 pont. A 10–49 fős kategóriában az elmúlt fél év során 43, az 50–249 fős cégek esetében 35, a 10 fő alatti cégek körében 26, a legnagyobb vállalatok körében pedig 24 ponttal csökkent a Konjunktúramutató értéke áprilishoz képest.

2.6. ábra: A GVI Konjunktúramutató létszámkategória szerint

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan itéli meg a helyzetét.

Az üzleti klíma megítélésének jelentős (a 2008-as világgazdasági válság kibontakozásához hasonló mértékű) romlása általános tendencia az összes vizsgált vállalati szegmensben, azonban a jelenlegi helyzet értékelése továbbra is nagymértékben eltér vállalati jellemzők szerint. A jelenlegi körülmények között a legkedvezőbb üzleti klímára a nagyvállalatok, a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek, a döntően exportáló vállalatok és az ipari cégek számítanak. Ezzel szemben a Konjunktúramutató értéke negatív az 50 főnél kevesebb munkatársat foglalkoztató cégek körében, a kizárólag belpiacra értékesítő vállalkozások között, a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok esetén, illetve az építőiparban és a szolgáltatások területén, ami ezekben a szegmensekben recessziós várakozásokra utal.

Az üzleti klíma jelenlegi értékelése az összes vizsgált kategóriában kizárólag a vizsgálat 1998-as kezdete óta bekövetkezett két sokk, a 2008-as világgazdasági válság, illetve a 2020-as koronavírus-járvány mélypontjainál pozitívabb, ezeket leszámítva a vizsgált időszak folyamán a legnegatívabb. A jelenlegi adatfelvételi hullámot megelőzően – a koronavírus-járvány első és második hullámát leszámítva – legutóbb 2012-ben, a 2008-as világgazdasági válságot követő, kisebb mértékű második visszaesési hullám időszakában adtak hasonló helyzetértékelést a cégek várható kilátásaikról.

2.2. A Konjunktúramutató komponensei, illetve az üzleti klíma egyéb indikátorai

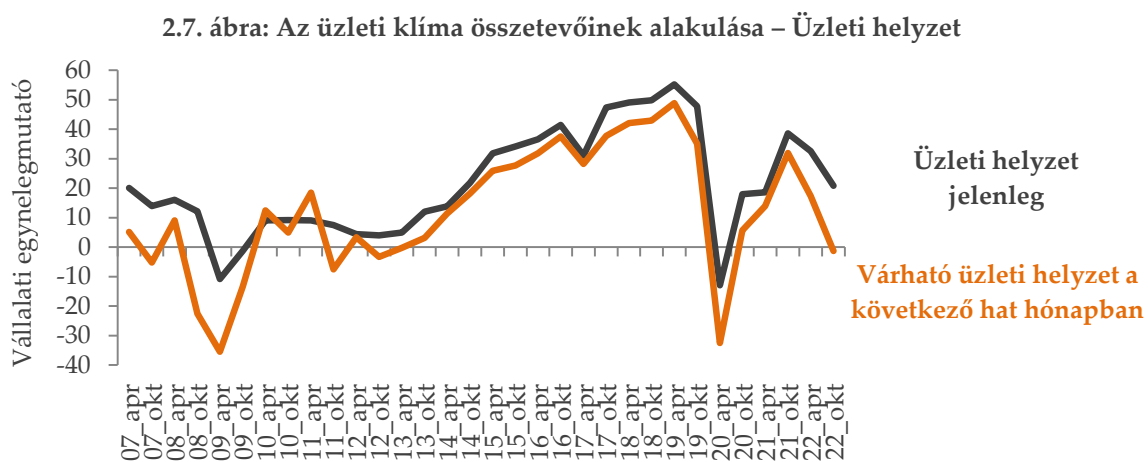
A GVI Konjunktúramutató négy komponensből áll:

- várható üzleti helyzet a következő hat hónapban
- megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban
- gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban
- építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban (a mutató számításának és a komponensek leírásának részletei a Mellékletben olvashatóak).

Mindezek mellett az adatfelvétel során az üzleti klíma további lényeges indikátorait is felmértük (pl. munkaerőkereslet, termelési szint).

Az almutatók alapján a vállalkozások vezetői jelentősen pesszimistábban ítélik meg cégük jelenlegi és várható üzleti helyzetét, jelenlegi és várható jövedelmezőségét, illetve a beruházások és a megrendelések várható szintjét is az előző félévhez viszonyítva. Az összes vizsgált mutatóról elmondható, hogy jelenlegi szintjüknél alacsonyabb értékeket kizárólag a 2008-as világgazdasági válság, majd az azt követő visszaesés második hulláma (a 2010-es évek elején), valamint a koronavírus-járvány első két hulláma (2020) során mutattak.

Októberben a jelenlegi és a várható üzleti helyzetet egyaránt számottevően negatívabban ítélik meg a vállalkozások, mint az előző félévben. A jelenlegi üzleti helyzet mutatója 12, a várható üzleti helyzeté pedig 19 ponttal romlott 2022 áprilisához képest, a jelenlegi üzleti helyzet mutatója így +21 ponton, a várható üzleti helyzeté pedig -1 ponton áll.

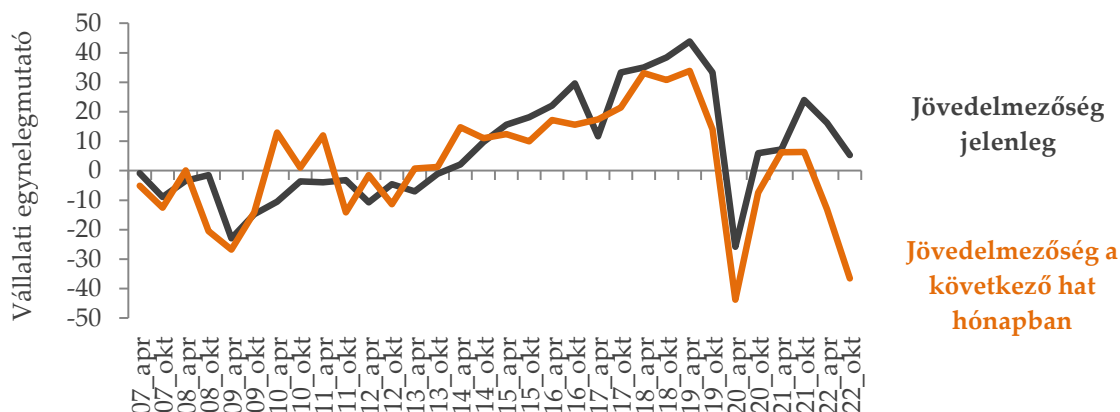

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A jelenlegi és a várható jövedelmezőség szintén hasonló mértékben romlott az áprilisi eredményekhez képest, előbbi +16-ról +5 pontra, utóbbi -13-ról -37 pontra csökkent. A várható jövedelmezőség értékelése az adatfelvétel története során kizárólag a koronavírus-járvány kitörését követően közvetlenül, 2020 áprilisában volt alacsonyabb (-44 pont).

2.8. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Jövedelmezőségi helyzet

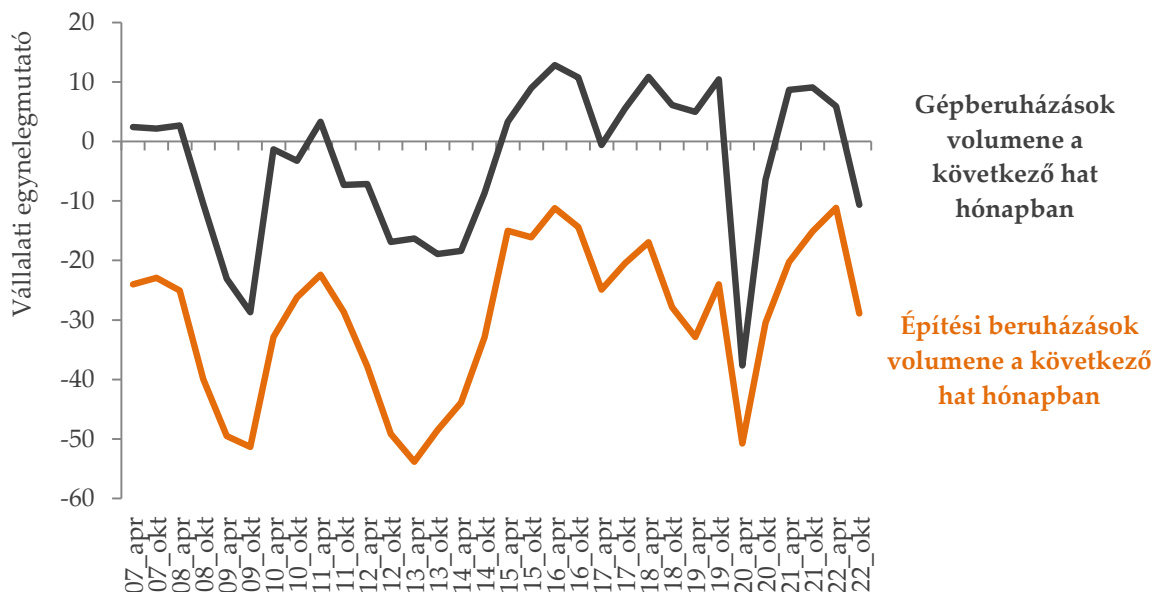

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A gépberuházások várható volumene -11 , míg az építési beruházásoké -29 ponton áll. Áprilishoz viszonyítva az építési beruházások várható volumene esetében 18 , míg a gépberuházások esetében 17 ponttal csökkent a mutató az előző félévi értékhez képest.

2.9. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Beruházások

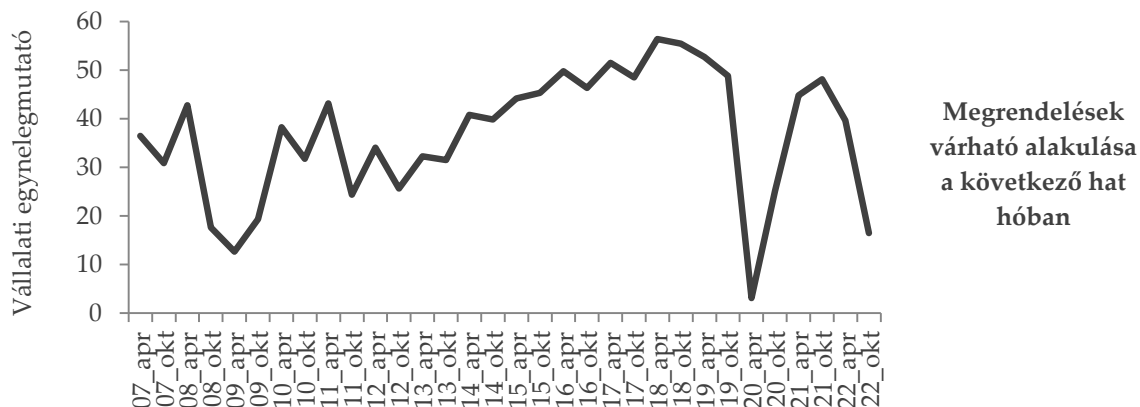

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához az építési- és gépberuházások négy értékű változóját (-100 : nincs, -33 : csökken, 33 : azonos lesz, 100 : nő) alkalmaztuk, nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.

A megrendelések várható alakulásával kapcsolatos várakozások szintén jelentősen romlottak: az előző félévhez képest 23 ponttal csökkent a mutató értéke, így jelenleg +17 ponton áll.

2.10. ábra: Az üzleti klíma összetevőinek alakulása – Rendelésállomány

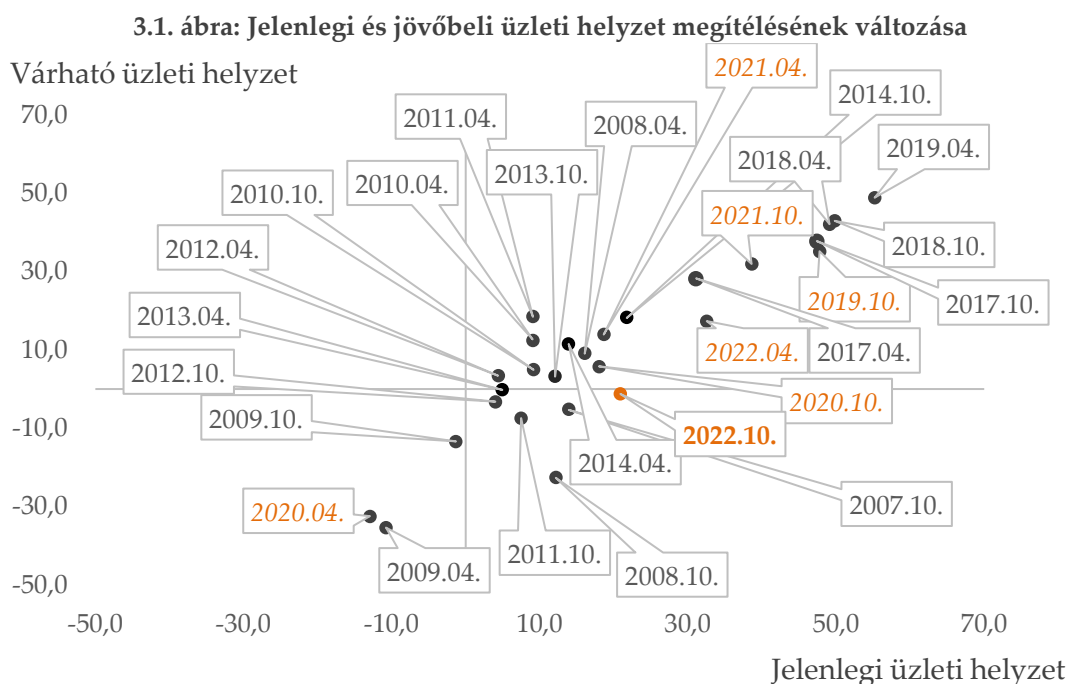

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét. Az ábrához a rendelésállomány négy értékű változóját (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő) alkalmaztuk, nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.

3. Üzleti helyzet és várakozások

A 2022. októberi adatok szerint a vállalatok véleménye a jelenlegi és a várható üzleti helyzetükre vonatkozóan egyaránt romlott. A jelenlegi üzleti helyzet (+21 pont) mutatójának értéke a koronavírus-járványt megelőzően legutóbb 2014 októberében (+22 pont) állt hasonló szinten, a várakozások (-1 pont) mutatója pedig a koronavírus-járványt megelőzően legutóbb 2013 áprilisában (0 pont) vett fel a jelenlegihez hasonló értéket (lásd a 3.1. ábrát).

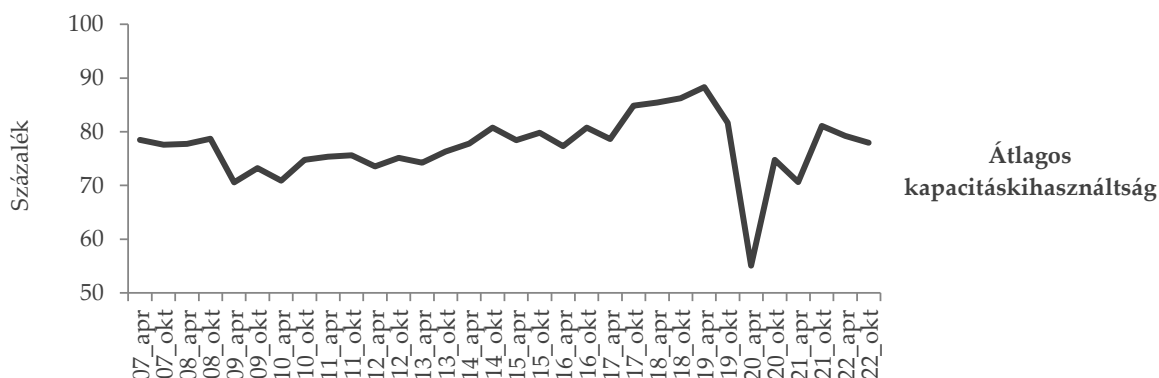

Forrás: GVI 2022

3.1. Jelenlegi üzleti helyzet

A válaszadó cégek átlagos kapacitáskihasználtsága 78%-os, ami 1 százalékponttal alacsonyabb az áprilisban tapasztalt értéknél (lásd a 3.1.1. ábrát). Gazdasági ágak szerint a kapacitáskihasználtság az építőiparban a legmagasabb (81%), a feldolgozóiparban 79%, a kereskedelemben és a gazdasági szolgáltatások területén pedig 77%. Exporttevékenység szerint a kapacitáskihasználtság a döntően és a részben exportáló cégeknél magasabb (egyenként 81%), míg a nem exportálók esetén 75%. A külföldi (rész)tulajdonban álló cégek jelenleg átlagosan 82%-os kapacitáskihasználtsággal működnek, míg a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások körében ez az arány 76%. Létszám szerint azt láthatjuk, hogy a legfeljebb 9 fős cégek esetében 66%, a 10–49 fő közöttiek esetében 78%, az 50–249 fő közöttiek esetében 79%, míg a legnagyobb (250 fő és felette) vállalkozások esetében 84% a mutató értéke, azaz a nagyvállalatok kivételével csökkent a kapacitáskihasználtság mértéke áprilishoz képest, rendre 3, 2, illetve 1 százalékponttal.

3.1.1. ábra: Jelenlegi átlagos kapacitáskihasználtság¹

Forrás: GVI 2022

A vállalatok jelenlegi üzleti helyzetüket negatívabban jellemezték, mint tavasszal, az egyenlegmutató így +21 pontra csökkent. A mutató értéke a feldolgozóipari cégek esetében a legmagasabb: +25 pont, míg a legalacsonyabb az építőiparban tevékenykedő vállalkozások (+12 pont) esetében. Az iparban és az építőiparban 15, a kereskedelemben 14, a szolgáltatások területén pedig 6 pontos visszaesés történt áprilishoz képest.

A jelenlegi üzleti helyzetet tekintve továbbra is látszik a külpiacokon való jelenlét és a külföldi tőke pozitív hatása a vállalatok helyzetére: a döntően, valamint részben exportáló, illetve a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek egyenlegmutatói lényegesen magasabbak (rendre +26, +34, illetve +31 pont), mint a kizárólag belföldre termelő, illetve belföldi tulajdonú vállalatoké (rendre +12, illetve +15 pont). Exporttevékenység szerint az előző félévhez képest a döntően exportáló cégek körében 17, a részben exportáló kategóriában 5, a nem exportáló cégek esetén pedig 11 ponttal csökkent az üzleti helyzet mutatója. A tulajdonosi szerkezet szerint külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek esetében 12 ponttal, míg a tisztán hazai tulajdonú cégek esetében 13 ponttal csökkent a mutató értéke.

A cégnagyság szerint komoly eltérések tapasztalhatóak az egyenlegmutatót illetően, ugyanis míg a legfeljebb 9 fős vállalkozások -6 pontos értékkel jellemezhetőek, addig a 10–49 fős vállalatok körében +14 pontot, az 50–249 fős cégeket tekintve +21 pontot, a 250 fő fölötti nagyvállalatok esetében pedig +37 pontot mutat az indikátor. A 250 fő fölötti nagyvállalatok esetében 6, a 10 fő alatti mikrovállalkozások esetén 13, a 10–49 fős cégek között 13, az 50–249 fős kategóriában pedig 21 ponttal csökkent a mutató értéke 2022 áprilisához viszonyítva.

A jelenlegi üzleti helyzet értékelése arra mutat, hogy a koronavírus-járvány hatására kibontakozó gazdasági sokkból való kilábalást követően jelenleg ismét jelentősen kedvezőtlenebb gazdasági környezetet érzékelnek a vállalkozások, összefüggésben a világgazdasági hatásokkal, különös tekintettel az energiaárak alakulására. Ugyanakkor

¹ 2007–2019 között az átlag számítása során nem vettük figyelembe a 10 százaléknál alacsonyabb kapacitáskihasználtság értékeket. Mivel a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válság során tapasztalataink szerint a 10 százalék alatti regisztrált értékek előfordulhatnak a vállalkozások működésének ideiglenes kényszerből adódó felfüggesztése miatt, ezért 2020. áprilistól kezdve figyelembe vettük ezeket az értékeket is az átlagos kapacitáskihasználtság meghatározása során. A korábban alkalmazott számítási módhoz képest emiatt 2020. áprilisban 9, 2020. októberben 3, 2021. áprilisban 5, 2021. októberben 2, 2022. áprilisban és 2022. októberben pedig 1 százalékponttal alacsonyabb átlagértéket határoztunk meg összességében.

látható, hogy továbbra is a kisméretű, a kizárólag hazai értékesítésre termelő, a tisztán hazai tulajdonban álló, valamint az építőipar és a gazdasági szolgáltatások területén tevékenykedő vállalatok vannak kitéve leginkább a gazdasági válság jelenlegi hatásainak.

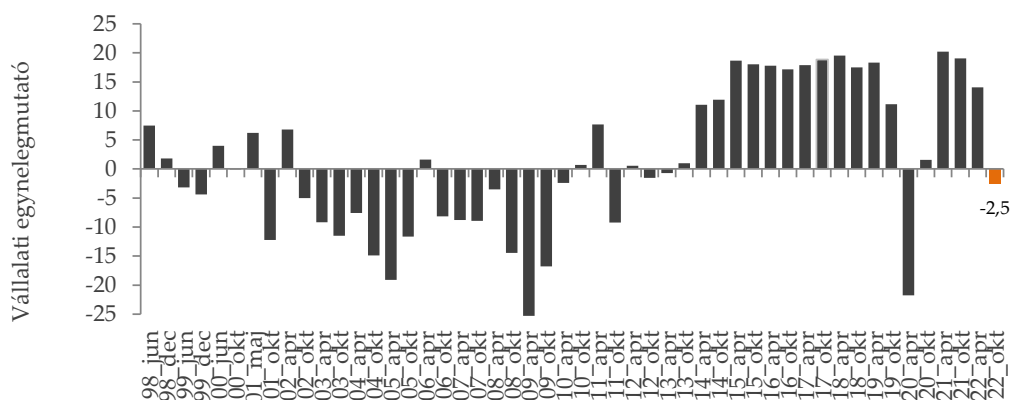
3.2. Üzleti várakozások

Az üzleti várakozások mutatója a gazdasági ágakat tekintve az ipari vállalatok körében érte el a legmagasabb értéket (+4 pont). A kereskedelmi cégek körében +3 ponton áll a mutató, míg a szolgáltatások területén -5, az építőiparban pedig -19 pontos érték tapasztalható. Áprilishoz képest az építőiparban 34, az iparban 20, a szolgáltatások területén 17, a kereskedelmi cégek körében pedig 12 pontos csökkenés tapasztalható. Az üzleti helyzettel kapcsolatban a külföldi (rész)tulajdonban lévő (+19 pont), illetve a döntően és a részben exportáló cégek (rendre +13, illetve +4 pont) várakozásai optimistábbak, mint a tisztán hazai tulajdonú és a nem exportáló (egyaránt -13 pont) cégeké. Az előző félévhez képest a tisztán hazai tulajdonban lévő cégek esetén 25, a nem exportáló vállalatok körében 20, a döntően exportáló cégek között 18, a részben exportáló kategóriában 17, a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek körében pedig 9 ponttal csökkent az üzleti várakozások mutatója. Az egyenlegmutató értéke a 10 főnél kisebb létszámmal jellemezhető vállalati körben -33 pont, a 10–49 fős cégek körében -20 pont, az 50–249 fős kategóriában -4 pont, a 250 főnél nagyobb vállalatok körében pedig +22 pont. A mikro-, kis-, és középvállalkozások körében lényegesen nagyobb visszaesés történt (10 fő alatt: 26 pont, 10–49 fő: 32 pont, 50–249 fő: 27 pont), míg a nagyvállalatok körében 6 pontos csökkenés következett be 2022 áprilisához képest.

4. Munkaerőkereslet

A vállalkozások a következő fél évben lényegesen kisebb mértékű munkaerőkeresletre számítanak: az egyenlegmutató -3 ponton áll, vagyis 17 ponttal alacsonyabb 2022 áprilisához viszonyítva. Ez azt mutatja, hogy 2022. októberében szűk többségben vannak azok a cégek, amelyek a következő félév folyamán létszámcsökkenést terveznek. Mindez egyben a koronavírus-járvány visszaszorulását követően újra felerősödő munkaerőhiányos piaci helyzet enyhülésére is utal (lásd 4.1. ábra).

4.1. ábra: Várható munkaerőkereslet

Forrás: GVI 2022

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Gazdasági ágak szerint vizsgálva az adatokat, az ipari cégek körében 0 ponton, a szolgáltató cégek között -1 ponton, a kereskedelmi vállalkozások esetében -8 ponton, az építőipari cégek között pedig -11 ponton áll a várható munkaerőkereslet almutatója. Tulajdonszerkezet szerint a külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok körében +9, a tisztán hazai kézben lévő cégek esetében pedig -9 pont a mutató értéke. A vállalatokat exporttevékenységük szerint vizsgálva szintén az összes kategóriában a korábbiaknál kisebb mértékű munkaerőkereslet, akár munkaerő túlkínálat kialakulása várható (nem exportáló cégek: -7 pont, részben külföldön értékesítő vállalatok: -7 pont, döntően exportra termelő cégek: +8 pont). Létszámkategória szerint a nagyvállalatok körében továbbra is létszámcsökkenés várható: +9 ponton áll a mutató. Az 50–249 fős középvállalatok között viszont 5, a 10 fő alatti kis- és mikrovállalkozások körében 10, a 10–49 fős cégek esetén pedig 19 százalékpontos többségben vannak a következő félév folyamán létszámcsökkentést tervező vállalkozások.

Összességében a nagyvállalatok, a külföldi (rész)tulajdonban működő cégek, a döntően exportáló vállalkozások és az ipari cégek kivételével az összes vizsgált vállalati kategóriában többségben vannak a következő félév folyamán létszámcsökkentést tervező cégek, ugyanakkor jelentős különbség van a kategóriák között ennek mértékét tekintve. Különösen az építőipar területén tevékenykedő, illetve az 50 fő alatti létszámkategóriákba tartozó cégek esetén tapasztalhatóak jelentős létszámcsökkentési tervek a következő félévre vonatkozóan. Az is látható emellett, hogy az összes vizsgált kategóriában csökkent a várható munkaerőkereslet mértéke 2022 áprilisához képest.

Melléklet

M1. Mintavétel és adatok

2022 októberében ötvenedik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) vállalati konjunktúravizsgálatára, amely több ezer cég megkeresésével készül minden évben áprilisban és októberben, a területi kamarák közreműködésével. Magyarországon ez a legtöbb céget felmérő vállalati konjunktúravizsgálat, mely része az Eurochambres európai konjunktúravizsgálatának.

Ez év októberében a megkeresett vállalkozások közül 2135 cégnél töltötték ki kérdőívünket – vizsgálatunk ennyi vállalatvezető válaszaiban alapul (lásd az M1.1. ábrát).

A válaszadók 50 százaléka foglalkoztat kevesebb, mint 10 főt, 30 százalékuknál a létszám 10 és 49 fő közé, 15 százalékuknál 50 és 249 fő közé esik, és a cégek 5 százalékánál haladja meg a 249 főt.

M1.1. tábla: A vállalkozások megoszlása létszámkategória szerint (súlyozatlan), 2022.10.

	Esetszám	Százalékos arány
9 fő és alatta	1075	50,4
10–49 fő	632	29,6
50–249 fő	313	14,7
250 fő és felette	115	5,4
Összesen	2135	100,0

Forrás: GVI 2022

A feldolgozóiparban tevékenykedik a válaszadó cégek 24 százaléka, az építőiparban 13 százalékuk, a kereskedelemben 19 százalékuk, és az ezen kívüli szolgáltató szektorokban 44 százalékuk.

M1.2. tábla: A vállalkozások megoszlása gazdasági ág szerint (súlyozatlan), 2022.10.

	Esetszám	Százalékos arány
Ipar (TEÁOR: B+C+D+E)	515	24,1
Építőipar (TEÁOR: F)	270	12,6
Kereskedelem (TEÁOR: G)	413	19,3
Gazdasági szolgáltatások (TEÁOR: H+I+J+L+M+N+R+S)	937	43,9
Összesen	2135	100,0

Forrás: GVI 2022

Az adatfelvétel eredményeit súlyoztuk a cégek GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján, a területi összetétel (régiók), az ágazatok, illetve a létszámkategóriák szerint. A súlyozási szempontokat egyszerűen érvényesítettük.

2013 októberétől kezdve azokra az évekre vonatkozóan, amelyek esetében elérhetőek a létszámkategóriákat illető referenciaadatok, az adott évek megfelelő megoszlások szerint végezzük el a súlyozást, míg azon évek esetében, amelyeket tekintve nincsenek meg ezen információk, a hozzá legközelebb eső év adatait használjuk fel a súlyozáskor. 2020-tól kezdve az adatokat a bruttó hozzáadott érték régió, ágazat és létszámkategória szerinti együttes megoszlása alapján súlyozzuk.

M1.3. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 1998–2003

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0–9	0,0797	0,0873	0,1670
10–49	0,0763	0,0837	0,1600
50–249	0,0892	0,0978	0,1870
250–x	0,2319	0,2541	0,4860
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.4. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2004

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0–9	0,0730	0,0800	0,1530
10–49	0,0811	0,0889	0,1700
50–249	0,0892	0,0978	0,1870
250–x	0,2339	0,2561	0,4900
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.5. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2005

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0–9	0,0778	0,0852	0,1630
10–49	0,0773	0,0847	0,1620
50–249	0,0873	0,0957	0,1830
250–x	0,2348	0,2572	0,4920
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.6. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2006

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0–9	0,0964	0,1056	0,2020
10–49	0,0744	0,0816	0,1560
50–249	0,0840	0,0920	0,1760
250–x	0,2224	0,2436	0,4660
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.7. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2007–2018

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0–9	0,0992	0,1087	0,2078
10–49	0,0762	0,0835	0,1596
50–249	0,0910	0,0997	0,1908
250–x	0,2108	0,2309	0,4418
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

M1.8. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2019

Létszámkategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régiók							Összesen
	Közép- Magyarország	Közép- Dunántúl	Nyugat- Dunántúl	Dél- Dunántúl	Észak- Magyarország	Észak- Alföld	Dél- Alföld	
0–9	0,1043	0,0161	0,0171	0,0117	0,0115	0,0187	0,0172	0,1967
10–49	0,0923	0,0145	0,0140	0,0090	0,0087	0,0144	0,0162	0,1691
50–249	0,0946	0,0177	0,0174	0,0093	0,0112	0,0146	0,0153	0,1800
250–x	0,2264	0,0589	0,0557	0,0228	0,0367	0,0304	0,0233	0,4542
Összesen	0,5176	0,1072	0,1042	0,0528	0,0681	0,0781	0,0720	1,0000

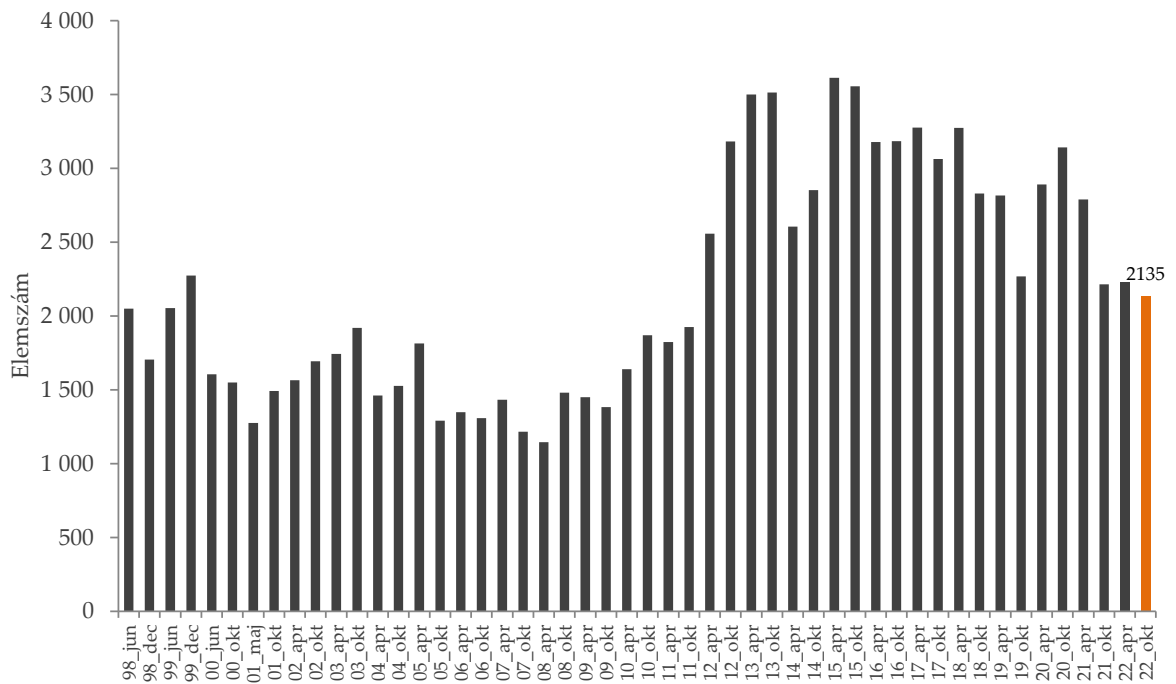
M1.9. tábla: A GVI Konjunktúravizsgálatában alkalmazott súlyok, 2020–2022²

		Ipar (TEÁOR: B+C+D+E)	Építőipar (TEÁOR: F)	Kereskedelem (TEÁOR: G)	Szolgáltatás (TEÁOR: H+I+J+L+M+N+R+S)
Dél-Alföld	0-9 fő	0,0021	0,0027	0,0053	0,0075
	10-49 fő	0,0045	0,0023	0,0044	0,0043
	50-249 fő	0,0086	0,0026	0,0018	0,0019
	250 felett	0,0186	0,0036	0,0019	0,0004
Dél-Dunántúl	0-9 fő	0,0016	0,0021	0,0028	0,0052
	10-49 fő	0,0024	0,0017	0,0022	0,0024
	50-249 fő	0,0058	0,0003	0,0009	0,0009
	250 felett	0,0155	0,0000	0,0006	0,0048
Közép- Dunántúl	0-9 fő	0,0019	0,0032	0,0043	0,0079
	10-49 fő	0,0050	0,0023	0,0037	0,0044
	50-249 fő	0,0112	0,0024	0,0012	0,0037
	250 felett	0,0467	0,0000	0,0047	0,0031
Közép- Magyarország	0-9 fő	0,0104	0,0121	0,0236	0,0738
	10-49 fő	0,0130	0,0111	0,0281	0,0415
	50-249 fő	0,0233	0,0081	0,0287	0,0409
	250 felett	0,0773	0,0040	0,0332	0,1043
Nyugat- Dunántúl	0-9 fő	0,0021	0,0028	0,0044	0,0078
	10-49 fő	0,0040	0,0023	0,0034	0,0038
	50-249 fő	0,0097	0,0011	0,0024	0,0043
	250 felett	0,0460	0,0006	0,0005	0,0016
Észak-Alföld	0-9 fő	0,0018	0,0033	0,0055	0,0070
	10-49 fő	0,0038	0,0031	0,0039	0,0040
	50-249 fő	0,0082	0,0009	0,0019	0,0023
	250 felett	0,0265	0,0005	0,0022	0,0010
Észak- Magyarország	0-9 fő	0,0019	0,0022	0,0033	0,0054
	10-49 fő	0,0029	0,0019	0,0018	0,0026
	50-249 fő	0,0078	0,0011	0,0011	0,0010
	250 felett	0,0307	0,0000	0,0004	0,0022

² A bruttó hozzáadott érték 2020-as megoszlása alapján. Forrás: KSH

A három dimenzió együttes figyelembevétele szerinti súlyozást első alkalommal a 2022. októberi adatfelvétel elemzése során alkalmaztuk, az adatokat azonban visszamenőleg korrigáltuk 2020 áprilisáig.

M1.1. ábra: A GVI Konjunktúravizsgálatában megkérdezett cégek száma

Forrás: GVI 2022

M2. A GVI Konjunktúramutató számítása

2013 októberétől kezdve a korábbi konjunktúramutatóhoz képest egy új, a GDP szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott volumenindexének alakulását jobban követő kompozit indikátort állítunk össze az üzleti helyzet elemi mutatói alapján. Az új konjunktúramutató a következőképpen került kiszámításra:

$$KM_i = 0,391821207 \cdot UHVX_i + 0,370316704 \cdot MSVX_i + 0,010900732 \cdot BGVX_i + 0,226961357 \cdot BEVX_i. (1)$$

ahol KM_i : GVI Konjunktúramutató elemi értéke egy i cégnél
 $UHVX_i$ = várható üzleti helyzet a következő hat hónapban
 $MSVX_i$ = megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban
 $BGVX_i$ = gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban
 $BEVX_i$ = építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban

Az egyenlet jobb oldalán a konjunktúramutató számításánál tekintetbe vett indikátorok szerepelnek, az i index az i cégnek egyes indikátorokra adott válaszait, KM_i a konjunktúramutatónak az i cégnél kapott elemi értékét jelenti ($i = 1 \dots n$), ahol n a figyelembe vett cégek száma. Egy kiválasztott n elemű cégcsoportnál a konjunktúramutató értékét a vállalati értékek átlagaként határozzuk meg:

$$KM_n = \frac{\sum_{i=1}^n km_i}{n} \quad (2)$$

A GVI Konjunktúramutató egyes elemi mutatóit az alábbi módon határoztuk meg.

M2.1. táblázat: A GVI Konjunktúramutató elemi mutatói

	A kategória értéke	
Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban (UHVX)	Javul	100
	Nem változik	0
	Romlik	-100
A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan (MSVX)	Nőni fog	100
	Azonos lesz	100
	Csökkenni fog	-66,1663286
	Nincs	-100
Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Nő	100
	Változatlan	100
	Csökken	-66,1663286
	Nincs	-100
Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Nő	100
	Változatlan	100
	Csökken	-66,1663286
	Nincs	-100

Az egyes részmutatók definíciójának megfelelően elméletileg $-100 \leq KM \leq 100$ ahol -100 a legkedvezőtlenebb üzleti helyzetet 100 pedig a legkedvezőbb üzleti helyzetet jelenti. Természetesen KM tapasztalati értékénél előfordulhat, hogy még a legmélyebb válság esetén sem közelíti meg a -100 -as értéket, illetve a kimagaslóan gyors ütemű fellendülés esetén sem éri el a $KM +100$ -at. Ezért a KM tapasztalati értékeinek pontos értelmezése csak hosszabb, több konjunktúra ciklust tartalmazó időszak esetében lehetséges.

M3. A GVI Bizonytalansági Mutató számítása

A GVI BM egy n elemű cégcsoport esetében a Konjunktúramutató (KM) szórása (σ_n):

$$BM_n = \sigma_n \quad (3)$$

A GVI BM azt mutatja, hogy mennyire egyöntetű a cégek véleménye saját konjunkturális helyzetükről. Nagymértékű eltérés (nagy szórás) arra utal, hogy a cégek ellentmondásos információk alapján, illetve egymásnak ellentmondó reálindikátorokat figyelembe véve, azaz nagyfokú bizonytalanság közepette alakítják ki véleményüket. Ha egyöntetű a cégek helyzetmegítélése, akkor ez arra utal, hogy egyértelmű és könnyen értelmezhető reálmutatókra alapozva tudják kialakítani véleményüket, azaz kisebb mértékű a vállalati szféra bizonytalansága.

M4. A Konjunktúramutató és összetevőinek alakulása

	N	Konjunktúra- mutató	Üzleti helyzet jelenleg	Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban	A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg	A vállalkozás jövedelmezősége a következő 6 hónapban	A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan	Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan	Létszámfelvételi szándékok
98_jun	2050	38,23	23,6	25,6	2,9	19,6	56,9	-8,9	35,7	7,5
98_dec	1705	31,29	23,8	11	4,1	13,2	50,7	-12,7	35,7	1,8
99_jun	2053	27,51	14,3	17,6	-4,2	14,1	38,3	-5,7	24,9	-3,2
99_dec	2274	33,94	18	12,1	-0,6	13,9	48,8	3,7	30,1	-4,4
00_jun	1606	34,36	20	19,1	2,8	13	50,9	0,0	29,8	4
00_okt	1550	32,00	20,8	9,7	2,5	11	52,9	-0,9	33,0	-0,1
01_maj	1276	46,49	20,6	27,5	5,6	27,8	55,5	9,8	33,8	6,2
01_okt	1492	23,56	13,9	6,6	-7,2	11,9	38,2	-6,3	24,6	-12,2
02_apr	1565	39,07	10,7	23,2	-10,1	19,9	50,6	1,2	29,5	6,8
02_okt	1694	34,01	9	16,7	-9,1	6,5	44,5	-9,1	25,0	-5
03_apr	1743	31,46	0,5	11,1	-15,8	4,8	44,8	-11,4	15,8	-9,2
03_okt	1919	27,15	10,7	11,5	-5,3	4	41,8	-18,1	14,0	-11,5
04_apr	1461	31,31	12,1	12,6	0,7	2,4	43,9	-11,3	24,1	-7,6
04_okt	1527	25,82	8,8	7	-9,4	-3	39,9	-16,9	15,7	-14,9
05_apr	1814	23,10	10,8	6,9	-9,9	-0,2	38,2	-14,0	8,8	-19,1
05_okt	1291	21,08	10	10,7	-4,5	3	32,6	-18,3	12,7	-11,6
06_apr	1349	29,62	18,7	15,7	-3,7	9,2	40,5	-19,2	10,4	1,6
06_okt	1309	17,90	22,3	2,3	1,6	-8,3	36,2	-31,4	-1,6	-8,2
07_apr	1433	21,99	20,1	5,2	-0,9	-5,1	36,5	-24,0	2,4	-8,8
07_okt	1217	14,21	13,9	-5,2	-8,9	-12,5	30,8	-22,9	2,2	-9
08_apr	1145	26,11	16,1	9,1	-3,4	0,1	42,8	-25,0	2,7	-3,5
08_okt	1480	-3,70	12,2	-22,6	-1,5	-20,5	17,6	-39,9	-10,5	-14,4
09_apr	1450	-15,74	-10,8	-35,4	-22,9	-26,8	12,7	-49,5	-23,1	-27,9
09_okt	1383	-0,28	-1,3	-13,4	-14,8	-14,2	19,3	-51,3	-28,7	-16,8
10_apr	1640	22,93	9,1	12,4	-10,5	12,9	38,2	-32,8	-1,3	-2,4
10_okt	1869	21,06	9,2	4,9	-3,6	1	31,7	-26,2	-3,2	0,7
11_apr	1823	30,77	9,1	18,5	-4	12	43,2	-22,4	3,3	7,7
11_okt	1926	12,68	7,5	-7,5	-3,2	-14,2	24,4	-28,6	-7,3	-9,2

	N	Konjunktúra- mutató	Üzleti helyzet jelenleg	Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban	A vállalkozás jövedelmezőség e jelenleg	A vállalkozás jövedelmezőség e a következő 6 hónapban	A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan ³	Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan ⁴	Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan ⁵	Létszámfelvételi szándékok
12_apr	2558	17,84	4,4	3,4	-10,7	-1,5	34,0	-37,8	-7,1	0,6
12_okt	3182	9,03	4	-3,3	-4,6	-11,4	25,6	-49,2	-16,9	-1,5
13_apr	3500	14,29	4,9	-0,2	-7	0,7	32,2	-53,8	-16,3	-0,7
13_okt	3514	20,93	12,1	3,2	-1,1	1,2	31,5	-48,5	-18,9	1
14_apr	2606	27,21	13,9	11,5	2,1	14,8	40,8	-43,9	-18,4	11,1
14_okt	2853	30,80	21,7	18,2	9,7	11,1	39,8	-32,9	-8,7	11,9
15_apr	3614	38,39	31,8	26,9	15,6	12,4	44,2	-15,0	3,3	18,7
15_okt	3557	40,96	34,2	27,7	18,1	10	45,3	-16,1	9,0	18
16_apr	3178	46,57	36,6	31,9	22	17,2	49,8	-11,2	12,8	17,8
16_okt	3185	45,86	41,5	37,5	29,6	15,6	46,4	-14,4	10,7	17,2
17_apr	3276	41,23	31,1	28,2	11,7	17,4	51,5	-24,9	-0,6	17,9
17_okt	3064	47,57	47,39	37,77	33,35	21,44	48,5	-20,5	5,6	18,9
18_apr	3274	49,68	49,14	42,1	35,03	33,1	56,4	-16,9	10,9	19,5
18_okt	2830	46,00	49,8	43	38,4	30,8	55,5	-27,9	6,1	17,5
19_apr	2817	48,39	55,2	48,9	43,9	33,8	52,7	-32,9	5,0	18,3
19_okt	2268	39,94	47,8	35,2	33,3	14,0	48,8	-24,0	10,5	11,2
20_apr	2891	-24,59	-12,9	-32,5	-25,8	-43,8	3,1	-50,8	-37,6	-21,8
20_okt	3142	14,89	18,0	5,7	5,9	-7,4	25,1	-30,4	-6,4	1,5
21_apr	2790	30,11	18,7	14,0	7,2	6,2	44,8	-20,3	8,7	20,2
21_okt	2214	38,68	38,6	31,9	24,0	6,3	48,1	-15,1	9,1	19,0
22_apr	2227	33,78	32,6	17,3	16,2	-13,1	39,7	-11,2	5,9	14,1
22_okt	2135	3,87	20,9	-1,3	5,3	-36,5	16,5	-28,9	-10,6	-2,5

³ A táblázatban a rendelésállomány négy értékű változóját tüntetjük fel (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő), nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.

⁴ A táblázatban az építési beruházások négy értékű változóját tüntetjük fel (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő), nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.

⁵ A táblázatban a gépberuházások négy értékű változóját tüntetjük fel (-100: nincs, -33: csökken, 33: azonos lesz, 100: nő), nem pedig azt, amelyik a Konjunktúramutatóban szerepel, utóbbit ld. a 2. Mellékletben.